

Anommatus 12-striatus Müll. och *A. diecki* Rtt., två för Sverige nya skalbaggar (Col., Colydiidae)

AV STIG LUNDBERG och BENGT EHNSTRÖM

I samband med ett besök hösten 1967 på Ekholmen i Södermanland påträffade författarna exemplar av vår största *Atomaria*-art, *fimetarii* Hbst, på rotdelar av bläcksvamp vid Fullerö-bryggan utanför Västerås. Fyndet lockade till undersökning av bläcksvampar även på andra lokaler och bl.a. påträffade Lundberg *Atomaria fimetarii* synnerligen allmänt i rotpartiet på bläcksvampar vid Wennergren Center i Stockholm. Ehnström gjorde den 27 september ett besök på denna lokal för att insamla material av *Atomaria*-arten och stoppade rotpartiet av bläcksvampar i en plastpåse, som togs hem för genomgång.

Därvid erhöles utöver *Atomaria fimetarii* i massor även en platt liten ljusbrun *Cerylon*-liknande skalbagge, som visade sig vara en *Anommatus*-art.

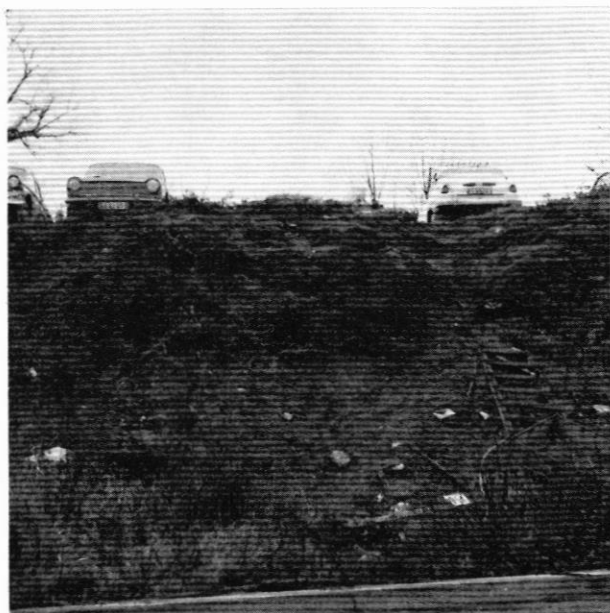
Då det uppenbarligen var fråga om en för Sverige ny art gjorde den andre av oss (Lundberg) försök att återfinna arten ifråga. Åtskilliga påsar med bläcksvampsrötter genomgicks och ytterligare ett exemplar av *Anommatus* kunde tagas på detta sätt den 29 september. Dessutom sållades jorden runt rötterna och noggrann och tidsödande genomgång av sällproven hemma resulterade i att ytterligare 5 exemplar kunde tillvaratagas, varav 2 exemplar vardera den 29 september och den 19 oktober samt 1 exemplar den 2 november. Den metod som användes i Mellaneuropa för att insamla jordlevande arter, d.v.s. att slå jorden i en bunke med vatten, skumma ytan på det som flyter upp och sedan torka och gå igenom detta material, prövades också och gav såsom utbyte 2 levande och 1 dött exemplar av *Anommatus* den 20 november.

Vid artbestämningen av materialet med hjälp av band 7 av »Die Käfer Mitteleuropas» visade det sig att det var fråga om två olika arter; den ena tagen i allt som allt 9 exemplar (inklusive det döda exemplaret) var *Anommatus 12-striatus*, samma art, som bl.a. tagits vid några tillfällen i Danmark. Den andra arten, endast erhållen i ett exemplar (2 november), visade sig helt överraskande vara *Anommatus diecki*, närmast känd från S. Frankrike (också vid Paris), Korsika, Toscana och franska Schweiz.

Arterna, som liksom övriga *Anommatus*-arter är helt blindade och lever i ren mineraljord, troligen som rovdjur, skiljes lätt åt på följande karaktärer:

Anommatus 12-striatus har 2—4 grova punkter på den sluttande framkanten av täckvingarna; mellanrummen mellan punkterna skjuter fram som taggar. Halsskölden är tydligt längre än bred och bredast i främre delen.

Entomol. T's. Arg. 89. H. 1-2, 1968

Fyndplats för *Anommatus 12-striatus* och *diecki*. Stockholm 20/11 1967. Foto S. Lundberg.

Längden anges variera mellan 1,5—1,8 mm, men några av Stockholms-exemplaren är 2 mm, d.v.s. ovanligt stora.

Anommatus diecki saknar punkter på framkanten av täckvingarna, har förhållandevis kortare halssköld, den är ungefär så lång som bred. Största bredden ligger mitt på halsskölden och bakkanten på denna är naggad av punkter, som är ungefär lika stora som punkterna på halsskölden. På vardera sidan av bakkanten på halsskölden strax innanför bakhörnen finns en inskärning, som har en bredd av 2—3 punkters diameter. Arten anges vara 1,5 mm, d.v.s. mindre än *A. 12-striatus*, vilket stämmer väl för det enda exemplaret som hittills påträffats.

Fyndlokalen utgör en rasbrant frilagd i samband med byggnadsarbeten vid Wennergren Center (se fig. 1). De 10 *Anommatus*-exemplaren har tagits på olika ställen upp till ca 10 m från varandra. Jorden består uppenbarligen av gammal fylljord och är delvis sandig, delvis med finare material inblandat med spikar, gamla brädbitar, porslin m.m., vilket tyder på att den transporterats dit. Man kan onekligen fråga sig hur *Anommatus*-arterna kommit dit, eftersom det är osannolikt att arterna är ursprungliga i Sverige. Det torde vara omöjligt rekonstruera, men troligen rör det sig om transport via plantor eller dylikt, kanske till Bergianska trädgården. Då det i Mellan- och Sydeuropa finns flera skalbaggsarter, som har likartat levnadssätt, bl.a. ytterligare en Colydiid, *Langelandia* Aubé, några endemiska ytterligt små kortvingar (*Leptotyphlinae* ned till 0,8 mm) och t.o.m. en vivel (*Raymondionymus stussineri*), finns det skäl till fortsatt letande, dels givetvis på den aktuella lokalen, men säkerligen även på andra platser exempelvis ruderat-platser o.d. dit diverse material forslats som barlast. Uppenbarligen har arterna möjlighet att leva i det fria även i Sverige och förbises givetvis lätt

om man inte systematiskt letar efter dem. I Danmark har *Anommatus 12-striatus* tagits i anslutning till ruttnande blomsterlökar och i utlandet bland gammal potatis och det kan säkerligen löna sig att gräva ned sådana som lockmedel. Fynden i bläcksvamprötterna beror troligen på att dessa var starkt angripna av larver av *Atomaria fimetarii*, vilka möjligen kan utgöra lämplig föda för *Anommatus*-arterna.

Summary

The authors describe the findings of *Anommatus 12-striatus* and *A. diecki*, two species new to Sweden, *A. diecki* also being new to northern Europe. 2 specimens were taken together with *Atomaria fimetarii* in roots of horsetails, the other through sifting of soil.